

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

בעניין: **דן בן אהרון**
ע"י עו"ד אביתר בינו

המבקש

נגד

מרים סהר
ע"י עו"ד צוראל חזי

המשיבה

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' פרסקי) מיום 9.1.2022 בת.א. 51414-07-20, בגדרה דחה בית המשפט את בקשת המבקש לדחות את תביעתה של המשיבה, בשל אי הגשת של תצהיר עדות ראשית מאומת כדן.

הרקע העובדתי

1. המשיבה, שהיא אמה של גרושתו של המבקש, הגישה נגד המבקש תביעה כספית על סך של 271,500 ₪. ביסוד התביעה טענת המשיבה לכך שהלוותה למבקש סכומי כסף גבוהים והנתבע מתחמק ונמנע מלהשיב את כספי ההלוואה. סכום התביעה מורכב מקרן ההלוואה, תשלומי הריבית, טרחה, טרדה ועוגמת נפש מתמשכת. המבקש כפר בטענות המשיבה וחלק על כך שהלוותה לו את הסכום הנטען, וזאת לצד טענות נוספות.

2. ביום 4.7.2021 התקיימה לפני בית משפט קמא ישיבת קדם משפט. בסיומה הורה בית המשפט לבעלי הדין כי יקדימו ויגישו תצהירים על עדות של כל העדים מטעמם, וכי תצהירים אלה יבואו במקום חקירה ראשית. בית המשפט קצב מועדים להגשת התצהירים (המשיבה עד ליום 13.10.2021 והמבקש עד ליום 28.11.2021).

3. ביום 14.10.2021 הגישה המשיבה מסמך שכותרתו "תצהיר עדות ראשית – תובעת" שבו מפורטת עדותה. בחלק שבו אמור להיות אישור עורך הדין שלפניו נחתם התצהיר נכתב כי התצהיר נחתם ביום 13.10.2021, אלא שנמחק ממנו הרישום כי המשיבה התייצבה בפני עורך

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

הדין, ונרשם על גבי המסמך הרישום "אומת טלפונית ונחתם בפקס. תצהיר נוסף יועבר לבית המשפט". גם תצהיר בתה של המשיבה נערך בדרך דומה.

4. במועד שבו היה על המבקש להגיש את ראיותיו, ביום 28.11.2021, הוגשה חלף הראיות מטעם המבקש, "בקשה לא לאפשר לתובעת להגיש תצהיר, ו/או ליתן עדות או להוכיח עובדות מטעמה, מחמת אי ציות לצו בית משפט ואי עמידה בהוראות תקנות סדר הדין האזרחי". הבקשה נסמכה על כך שבתחתית המסמך הקרוי תצהיר נכתב "אושר טלפונית ונחתם בפקס". "תצהיר נוסף יוגש לבית המשפט". לטענת המבקש, התצהיר אינו ערוך כדין, וכן לא צורף לו הקובץ הדיגיטלי שנרשם שהוא מצורף, אלא מדובר במסמך שאינו יכול להוות תצהיר על פי הדין.

5. המשיבה הגיבה לבקשה וטענה כי הואיל ומקום מגוריה מרוחק ממשרד עורך הדין המייצג אותה, ולצורך עמידה בזמנים נחתם התצהיר ונשלח בפקסימיליה תוך אישור טלפוני על ידי עורך הדין. לטענת המשיבה מדובר בהתנהלות מוכרת ומקובלת (למניעת עיכובים) תוך שעד לחקירת המצהיר מוגש תצהיר זהה נוסף שנחתם לפני עורך דין. המשיבה טענה כי קובץ השמע שנטען לגביו הוא הקלטה שביצע המבקש עצמו ומצויה ברשותו.

6. בית משפט קמא קבע כי הבקשה תידון בישיבת קדם המשפט, והורה למבקש להגיש את ראיותיו עד יומיים לפני המועד שנקבע (13.12.2021). המבקש לא הגיש את ראיותיו אלא "בקשה דחופה ובהחלטה לפסילת שופט", שבה טען כי אילוץ המבקש להגיש את ראיותיו פוגע באופן מהותי באפשרות להליך הוגן ובזכויות הבסיסיות של נתבע. לצד הבקשה לפסילת המותב הוגשה בקשה נוספת לדחיית התביעה. נוכח הבקשות בוטלה ישיבת קדם המשפט, בית המשפט הנחה את המשיבה להגיב לבקשות.

7. לאחר קבלת התגובה דחה בית המשפט את בקשת הפסילה, קבע מועד לישיבת קדם משפט (9.1.2022) והורה על הגשת תצהירי המבקש עד ליום 29.12.2021. המבקש אכן הגיש תצהיר עדות ראשית במועד שנקבע, ובסמוך לו הגיש בקשה לביטול ישיבת קדם המשפט ומתן החלטה על דחיית התביעה (תוך שהוא נשען על טענתו לעניין אי הגשת תצהיר עדות ראשית מטעם המשיבה). לאחר קבלת עמדת המשיבה החליט בית המשפט ביום 6.1.2022 כי אין מקום לביטול הדיון או לדחיית התביעה בשלב זה, וכי הבקשה שלא לקבל את תצהירי המשיב תידון בישיבה הקרובה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

8. ביום 9.1.2022 התקיימה ישיבת קדם המשפט המסכמת. בפתח הישיבה מסר בא כוח המשיב לבא כוח המבקש ולבית המשפט תצהירים עם חתימות מקוריות שנחתמו לפניו. הוא הסביר כי המשיבה עברה ממעלה אפרים לבית שמש, כי משרדו נמצא באלון שבות "וזה היה קצת קשה. יכולתי לבקש ארכה אבל זה לא נכון בנסיבות המקרה". בא כוח המבקש עמד על טענתו כי אין מדובר ב"תצהיר", שהוגש לתיק כדין, והמסמך אינו תצהיר. לדידו קבלת המסמך כתצהיר מנוגדת לדיני הראיות ולסדר הדין האזרחי, וכי אין מדובר במדיניות מוכרת וידועה.

ההחלטה נושא הבקשה

9. בסיום ישיבת קדם המשפט נתן בית משפט קמא את החלטתו. בית המשפט דחה את טענת המשיבה כי דרך הגשת התצהירים, בשלב ראשון ללא אימות, והגשת תצהיר מאומת רק בתחילת הדיון היא פרקטיקה מקובלת. הוא ציין כי התנהלות כזו שמורה למקרים חריגים כפי שנעשה בתקופת הסגרים או כאשר ישנו קושי של ממש. בית המשפט הוסיף כי חלף פרק זמן לא קצר מאז הגשת התצהירים ועד לדיון כך שניתן היה לתקן את המחדל.

10. למרות זאת, בית המשפט מצא כי "נוכח כך שהוגשו תצהירים מאומתים זהים לנוסח שהוגש, הרי שלא נגרם כל נזק דיוני", והבהיר כי אינו מקבל את הטענה שהמבקש לא יכול היה להתייחס לתצהירים מטעם המשיבה, בשל כך שאינם מאומתים כדין. אשר להתייחסות לתוכן התקליטור שנמסר בדיון, אפשר בית המשפט למבקש להשלים את הגשת ראיותיו בתוך 14 יום.

11. בית המשפט ציין כי ניתן היה לשקול הטלת הוצאות על המשיבה בשל המחדלים האמורים, אך הוסיף כ"מנגד הנתבע אף הוא לא פעל בהתאם להחלטות ואת בקשתו בנוגע לתצהירי התובעת הגיש ביום האחרון להגשת תצהירו באופן שעיקב את הגשת תצהיריו בפועל".

עיקרי טענות המבקש

12. מכאן הבקשה שלפני. המבקש טוען כי "הקורא בקשה זו יגיע למסקנה אחת, שנשברו כל השיאים האפשריים בהתנהלות הפגומה של המשיבה בהליך זה באופן מוצהר וחוזר על עצמו וכל זאת תחת עיניו הפקוחות של כבוד בית משפט קמא ובהסכמתו בפועל להתנהלות זו". לדידו בית המשפט טעה בקבלו את "הפיקציה" – פרקטיקה דיונית שהמשיבה יצרה לעצמה, תוך פגיעה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

בכללי הצדק הטבעי, בשוויון, בזכויות מהותיות של המבקש, בכללים הדיוניים הקבועים בתקנות, בחוק ובהלכה, מבלי שמונחת לפני בית המשפט בקשה להארכת מועד להגשת תצהיר מטעמה.

13. טענת המבקש היא כי המסמך אינו "תצהיר" ואין לאפשר הגשת המסמך חלף תצהיר תוך המתנה עד לחתימתו בשלב מאוחר יותר. עוד נטען כי היה על בית המשפט לקיים דיון מהותי בטענות, ולא להסתפק בהגשת תצהיר מאומת במעמד הדיון, מבלי שהוגשה כל בקשה בעניין זה. החלטת בית המשפט, כך עמדת המבקש, "נוטה באופן ברור לטובת המשיבה" ומאפשרת למשיבה "מסלול ייחודי לניהול הליך משפטי". למבקש נגרם נזק, שכן המבקש חויב להתייחס בתצהירו למסמך שהוגש על ידי המשיבה הקרוי "תצהיר" למרות שאינו עומד בדרישות הדיון.

דיון והכרעה

14. לאחר שעיינתי בהחלטות בית משפט קמא, ובטענות המבקש הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, וזאת אף ללא תשובה לבקשה מאת המשיבה.

תצהיר – מהו?

15. סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: **פקודת הראיות**) קובע כי:

(א) מקום שמותר לאדם על-פי דין, או שנדרש אדם, להוכיח דבר על-ידי תצהיר בכתב, בשבועה או בהן צדק, יהיה תצהירו בכתב ראיה כשרה, אם הוזהר המצהיר כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן.

(ב) האזהרה לפי סעיף קטן (א) תינתן, ונתינתה תאושר על פני התצהיר, על-ידי אחד מאלה:

(1) שופט;

(2) דיין בבית דין דתי;

(3) היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, פרקליטי מחוז, פרקליטי נפה, וסגני פרקליט המדינה ופרקליטי המחוז ועוזריהם;

(4) עורך-דין;

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

(5) ראש רשות מקומית;

(6) אדם אחר שהסמיכו לכך שר המשפטים".

16. התנאים להכרה בתצהיר בכתב כתחליף לעדותו בעל פה הם כי תינתן הצהרה חתומה בכתב על ידי המצהיר, ההצהרה תינתן לאחר שהמצהיר הוזהר על ידי המזהיר כי עליו להצהיר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, וכן כי דבר מתן האזהרה אושר על ידי המזהיר על פני התצהיר.

17. התצהיר, כעדות בבית המשפט, עומד ביסוד הוכחת העובדות בהליך המשפטי, ולכן מתחייבת הקפדה על קיום התנאים שנקבעו בסעיף 15 לפקודת הראיות (רע"א 9722/07 **מרדכי ציינווירט נ' ישראל כהן**, פסקה 23 (10.11.2008)). אימות החתימה לפני עורך הדין, אינו אפוא אקט 'טכני' אלא מיועד להזהיר את עורך התצהיר בדבר המשמעות הפלילית של אי הצהרת אמת, וכן לוודא את זהותו של האדם שמוסר את הדברים הרשומים בתצהיר, ועל-כן הדרך שבה נחתם התצהיר שלא לפני עורך-דין, ונשלח אליו בפקסימיליה והאימות נעשה בדרך טלפונית אינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין.

18. יוער, כי יתכן והגיעה העת לשינוי דרך האימות בשים לב להתקדמות הטכנולוגית, שחלקה בא לידי ביטוי בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: **התקנות החדשות**). התקנות החדשות קובעות, בין היתר, כי ניתן לקיים ישיבת קדם משפט בדרך של היוועדות חזותית או שיחת ועידה (תקנה 61(ג)) וכן מסדירות את השימוש בהיוועדות חזותית (תקנה 72). ברוח הזמן ניתן לפרש את סעיף 15 לפקודת הראיות כמאפשר אימות בתנאים נוקשים פחות מאשר התייצבות פיזית של החותם לפני מי שאמור להזהירו ולאמת את חתימתו וניתן להסתפק בהתייצבות דיגיטלית, בתנאים שיבטיחו את קיום המטרות שנועדו להליך האזהרה ואימות החתימה.

19. כך נהגה בצוק העיתים של הסגרים שהוטלו במהלך מגפת הקורונה, לשכת עורכי הדין, שאפשרה לחבריה לאשר את החתימה על גבי תצהירים ולהזהיר את המצהיר, בדרך של היוועדות חזותית, אלא שגם כאשר נקבעה דרך מקלה יותר לאימות חתימה על תצהיר, הותר אימות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

החתימה על ידי עורך דין בתנאים הכוללים: היוועדות חזותית, הימצאות עורך הדין והמצהיר בישראל, הצגת תעודה מזהה, והקראת נוסח אזהרה מותאם. נוסף על כך נקבע כי על עורך הדין לתעד בהקלטה חזותית את תהליך האזהרה והאימות (ר' החלטת ועדת האתיקה הארצית (אימות חתימה של עו"ד על גבי תצהיר בהיוועדות חזותית בישראל) – החלטה מס' את/20/39, כפי שמופיעה באתר האינטרנט של לשכת עורכי הדין, החלטה זו הפכה החלטה קבועה בשים לב לכך שנגיף הקורונה עדיין נוכח – החלטה מיום 19.8.2021).

20. המסמך שהוגש לבית משפט קמא אינו "תצהיר", שכן הוא לא נחתם בעת שהמצהיר עמד לפני אחד הגורמים הרשאים להזהיר אותו לפי סעיף 15 (ב) לפקודת הראיות, והוא אף לא הוגש בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטת ועדת האתיקה הארצית, אלא מדובר במסמך שהוא "טיוטת תצהיר". הגשת מסמך כזה מחייבת פנייה לבית המשפט בבקשה לאפשר את ההגשה חלף תצהיר שנערך ונחתם כדין, ובהמשך, ככל שבית המשפט מאפשר את הגשת המסמך חלף תצהיר עדות ראשית, מחייבת הגשת תצהיר מאומת כדין מוקדם ככל הניתן.

דחיית התביעה של הפגם בהגשת העדויות הראשיות בתצהיר

21. אלא שמכאן, ועד דחיית התביעה מחמת אי הגשת ראיות וראיית המשיבה כ"מי שלא התייצבה לדיון" המרחק רב. נוסח העדות נמסר למבקש, הוא הגיש את ראיותיו בהתאם, בישיבת קדם המשפט הוגשו תצהירים מאומתים כדין הזהים לנוסח שהועבר קודם לכן ללא אימות כדין, וההליך בשל לשמיעת ראיות ולסיום. בית המשפט אף אפשר למבקש להשלים את ראיותיו, ככל שהדבר נדרש.

22. כפי שקבע בית משפט קמא לא נגרם נזק, לא כל שכן, כזה שלא ניתן לתת לו מענה על דרך של פסיקת הוצאות (שלא נפסקו במקרה זה בשל האופן בו פעל המבקש). עמידה על דחיית התביעה שמשמעותה שלילת זכות הגישה לערכאות היא מרחיקת לכת, ויכולה להגיע כדי שימוש לרעה בהליך השיפוטי (ר' תקנה 4 לתקנות החדשות).

23. הנה כי-כן, לא קמה עילה להתערבות בשיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית בעניינים הנוגעים לניהול ההליך שלפניה, שעה שבית משפט קמא פעל במסגרת הסמכות "לתקן כל פגם או טעות בכל הליך" (תקנה 176 (א) לתקנות החדשות).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

31 ינואר 2022

בפני כב' השופט א' דראל

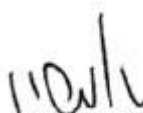
רע"א 49981-01-22 בן אהרון נ' סהר

סיכום

24. הבקשה למתן רשות ערעור - נדחית.

25. משלא נתבקשה תשובה – אין צו להוצאות. העירבון שהופקד יוחזר למפקיד באמצעות בא כוחו.

ניתנה היום, כ"ט שבט תשפ"ב, 31 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט

